

Ondernemers in de knel door corona: de integrale aanpak van de gemeente Het Hogeland

Versie: 5 d.d. 08-03-2021 (def.)
Bestemd voor directieoverleg en college
Opgesteld door: Ewout Weeber, Helga Hilboezen, Henk Alssema, Tjakkeliën Nipperus, Elisabeth Akkerman, Petra de Vries, Harrie Hoek
Eindredactie: Harrie Hoek
Status: definitief voor behandeling

1. Inleiding
 2. Rijkssteun- en herstelpakket voor economie en arbeidsmarkt
 3. Wet op de Schuldhulpverlening per 1-1-2021
 4. Heroriëntatie van zelfstandig ondernemers
 5. Landelijke, regionale en gemeentelijke aanpak
 6. Adviesteam ondernemers intern en extern
 7. Analyse problematiek en maatwerk
 8. Specifieke doelgroepen in Het Hogeland
 9. Aanvullende maatregelen ondernemers Het Hogeland
 10. Budget voor begeleiding en ondersteuning
 11. Tussenstand heronderzoeken Tozo 1 en 2
- Bijlagen
- Bijlage 1. Overzicht steunmaatregelen en factsheet per 25 januari 2021
 - Bijlage 2. Besluit bijstandverlening zelfstandigen (Bbz)
 - Bijlage 3. Tijdelijke Ondersteuningsregeling Noodzakelijke Kosten (TONK)
 - Bijlage 4. Schuldhulpverlening ondernemers per 1 januari 2021

1. Inleiding

Sinds maart 2020 hebben we allemaal te maken met de coronamaatregelen. Vooral voor ondernemers zijn de gevolgen zeer groot. Veel ondernemers die de winkel hebben moeten sluiten of die de omzet van hun bedrijf helemaal zagen stilvallen merken de negatieve financiële gevolgen binnen hun bedrijfsvoering en het wegvallen van hun gezinsinkomen. De door het Rijk geboden financiële ondersteuning heeft zeker een aantal maanden voor een deel van de ondernemers goed gewerkt. Maar vooral door de tweede lockdown vanaf 15 december 2020 krijgen veel ondernemers de bodem van hun reserves nu in zicht. De coronacrisis is inmiddels ook een langlopende economische crisis. Buffers zijn geslonken, reserves zijn opgebruikt. Dat uit zich niet alleen in zorgen over de continuïteit van het bedrijf en het eigen gezinsinkomen, maar leidt inmiddels ook tot psychische klachten in de vorm van slecht slapen en een zeer sterk stressgevoel over wat de toekomst nog meer aan ellende zal gaan brengen.

De Rijksoverheid heeft inmiddels het steun en herstelpakket verder uitgebreid, maar voor de gemeenten ligt er nu ook een taak om een adviserende en ondersteunende rol richting de ondernemers te gaan oppakken, die verder zal gaan dan we tot nu toe hebben laten zien. Gemeenten hebben sinds 1 januari 2021 de taak om zelfstandigen te helpen bij hun herbezinning op de toekomst. De gemeente kan gebruik maken van de middelen voor crisisdienstverlening voor deze heroriëntatie, die ze gedeeltelijk direct en gedeeltelijk via de arbeidsmarktregio/centrumgemeente ontvangen. Daarnaast is het wenselijk dat de gemeente goed nagaat welke ondersteuning er verder geboden kan worden, die niet direct uit deze middelen gefinancierd kunnen worden. Deze notitie wil

een leidraad en stappenplan bieden vanuit het landelijke beleidskader naar een regionale en gemeentelijke aanpak.

2. Rijkssteun- en herstellepakket voor economie en arbeidsmarkt

Ondernemers die door de nieuwe coronamaatregelen worden geraakt, kunnen gebruikmaken van het steun- en herstellepakket voor banen en economie. Het kabinet heeft hier een aantal gerichte tegemoetkomingen aan toegevoegd ten opzichte van het lopende pakket.

Het totaal pakket van regelingen staat samengevat in een factsheet gepubliceerd op 25 januari die als tabel is toegevoegd achteraan deze notitie. Het kabinet heeft op 18 december een brief gestuurd met daarin de specifieke maatregelen genoemd.

Het kabinet breidt het steunpakket voor banen en economie fors uit. Maatregelen zijn verstevigd omdat Nederland in lockdown is. Met deze uitbreiding van het pakket is een totaalbedrag gemoeid van 7,6 miljard euro. De verruiming geldt voor het eerste en tweede kwartaal van 2021.

Wat zijn de belangrijkste wijzigingen? Deze zijn samen met de factsheet opgenomen in bijlage 1. Het is belangrijk dat alle collega's die gaan meedraaien in het corona-adviesteam er kennis van nemen om ondernemers goed te kunnen adviseren.

3. Wet op de Schuldhulpverlening per 1-1-2021

Veel gemeenten hebben de schuldhulpverlening voor ondernemers niet expliciet in het beleid opgenomen en dat geldt ook voor de gemeente Het Hogeland. Ondernemers blijven daardoor soms verstoken van financiële hulp, waar ze wel recht op hebben. Daarom is de schuldhulpverlening aan ondernemers nu wel opgenomen in het concept Beleidsplan Schuldhulpverlening 2021 – 2024. In het beleidsplan wordt heel goed beschreven waar de problemen zitten en wijst duidelijke oplossingsrichtingen aan. Dit plan zal in het voorjaar van 2021 ter besluitvorming worden aangeboden aan het college en de raad. In bijlage 3 staat een samenvatting van de belangrijkste onderdelen.

4. Heroriëntatie van Zelfstandig Ondernemers

Op 4 februari j.l. is door de Programmaraad, waarin de VNG samenwerkt met DIVOSA, UWV en Cedris, de leidraad Heroriëntatie van Zelfstandig Ondernemers uitgebracht. In deze leidraad voor gemeenten en arbeidsmarktregio's worden drie routes aangegeven, waarlangs ondernemers zich kunnen richten op een nieuwe toekomst. Om deze routes goed te doorlopen is het van groot belang dat de ondernemer bij de start van een traject goede ondersteuning krijgt. Hiervoor staan verschillende wegen open, zoals de 1^e lijns ondersteuning van de Kamer van Koophandel met het online instrument KvK Zwaar weer routewijzer.

De routes zijn:

1. Versterken van de eigen onderneming.

Een voorbeeld kan zijn een nieuw businessmodel of de keuze voor andere activiteiten. Dit vraagt van publieke partijen expertise wat betreft ondernemerschap in verschillende branches.

2. Zoeken van een oplossing voor (financiële) problemen.

De ondernemer gaat door na het wegwerken van acute problematische schulden of stopt met zijn bedrijf vanwege te weinig inkomsten. Hiervoor is ook expertise in verband met ondernemerschap nodig. Wenselijk is ook aandacht voor dringende psychische en praktische problemen, die

ondernemers kunnen hebben. Zij kunnen dan vanuit het bredere sociaal domein van de gemeente worden geholpen.

3. Kiezen voor een baan of bijbaan in loondienst.

Dit past bij de kerntaak van de arbeidsmarktregio om mensen te begeleiden richting werk.

Het is geen of-of. Routes kunnen elkaar opvolgen of worden gecombineerd. Denk bijvoorbeeld aan een ondernemer die zijn businessmodel vernieuwt en daarvoor een scholingstraject wil volgen. Het is hiervoor belangrijk dat er binnen de regio goed wordt samengewerkt bij om- of bijscholing. Deze drie routes vormen in deze notitie het uitgangspunt voor de ondersteuning aan ondernemers.

5. Landelijke, regionale en gemeentelijke aanpak.

Er is een groot aanbod aan landelijke organisaties en instrumenten waarvan ondernemers gebruik kunnen maken wanneer ze zich willen laten voorlichten over de verschillende regelingen van de overheid en bij heroriëntatie op hun bedrijf.

Een eerste belangrijke organisatie is het online Ondernemersplein.kvk.nl. Op de site is zeer uitgebreide informatie te vinden met informatie en advies van de overheid voor ondernemers. Hierin werken samen de Kamer van Koophandel, de Belastingdienst, Rijksdienst voor Ondernemend Nederland (RVO), CBS, UWV en andere overheidsorganisaties. Hier is een schat aan informatie te vinden. Vanuit het Ondernemersplein wordt de ondernemer doorverwezen naar de verschillende aangesloten partners en naar de gemeenten voor de Tozo regeling.

De tweede hieraan gerelateerde landelijke organisatie is de Kamer van Koophandel. Deze heeft een speciaal coronaloket (kvk.nl/corona met tel.nr. 0800 – 2117) waar ondernemers uitgebreide voorlichting kunnen krijgen over alle onderwerpen die met corona te maken hebben. Naast uitleg van de regels wordt er ook steeds vaker gebeld door ondernemers met vragen over heroriëntatie op het eigen bedrijf. De KvK heeft verschillende online-instrumenten, zoals de Regelingencheck (waar kom ik voor in aanmerking) en een Zwaar Weer Routewijzer waar vier belangrijke bedrijfsaspecten mee worden geanalyseerd.

Een derde belangrijke groep zijn de ondernemersorganisaties. Naast VNO-NCW en MKB-Nederland zijn er brancheorganisaties actief in de meest getroffen sectoren, zoals INRetail, Koninklijke Horeca Nederland e.d. Om gebruik te maken van hun dienstverlening is het in de meeste gevallen wel voorwaarde dat de ondernemer aangesloten is. De brancheorganisaties zorgen voor vertaling van het landelijke beleid naar hun leden, zowel t.a.v. de Covid-19 voorschriften als de financiële compensatiemaatregelen.

In de regio vinden we op het niveau van de arbeidsmarktregio het UWV en de Werkpleinen, die samen het Werkgeversservicepunt (WSP) hebben opgezet. Vanuit hier moeten UWV en Werkpleinen gezamenlijk invulling gaan geven aan de nieuw op te zetten mobiliteitsteams. Heroriëntatie is een nieuw element in de Tijdelijke overbruggingsregeling zelfstandig ondernemers welke op 1 januari 2021 is gestart. Het kabinet zet erop in dat gemeenten samen met zelfstandig ondernemers inventariseren of en welke ondersteuning nodig is (zie Kamerbrief over steun- en herstelpakket d.d. 28 augustus 2020).

Het kan bijvoorbeeld gaan om coaching, advies, bij- of omscholing en heroriëntatie. Er is geen wettelijke bepaling voor de ondersteuning door de gemeente. De enige verplichting is dat er minimaal een aanbod is op het niveau van de arbeidsmarktregio. Voor alle zelfstandigen met een hulpvraag is er een aanspreekpunt binnen de eigen arbeidsmarktregio of gemeente. De betrokken publieke partijen in de regio bepalen zelf het hoe en wat.

Verder zijn er in de regio organisaties actief die kunnen ondersteunen bij de verschillende routes. In Noord-Groningen wordt al vanaf 2009 vanuit de gemeenten samengewerkt met het de Stichting Ondernemershuis Noord-Groningen, die ondernemers begeleiden bij heroriëntatie en

financieringsvraagstukken. De gemeenten betalen aan het Ondernemershuis hiervoor jaarlijks € 0,25 per inwoner, waarmee een ondernemer de eerste 8 uren van een adviestraject zonder kosten krijgt aangeboden.

Een andere organisatie is Vuurkracht, die heroriëntatieanalyses en groepstraining in Noord-Nederland verzorgen. De ondernemer kan in het kader van heroriëntatie een online entrepreneurscan doen en advies krijgen over de levensvatbaarheid van het bedrijf, zijn kwaliteiten als ondernemer en de vervolgroute. Ook is er een online training over hoe om te gaan met tegenslag.

Binnen de gemeente vinden we ook een aantal ondernemersorganisaties die voor hun eigen dorp of stad de belangen van de ondernemers behartigen. In de gemeente Het Hogeland werken deze organisaties samen binnen het Ondernemersplatform Het Hogeland. Binnen het platform is afgesproken dat er geld beschikbaar moet komen voor de coronaproblematiek bij ondernemers.

In de gemeente en de regio vinden we tenslotte ook diverse accountants- en administratiekantoren, die hun klanten adviseren over de financiële regelingen. Een deel van deze kantoren heeft expertise op het terrein van heroriëntatie en kunnen ook met behulp van een geautomatiseerd instrument de bedrijven op toekomstige financiële gezondheid doorlichten.

Het is verstandig om al deze deskundigheid te gebruiken om ondernemers zo efficiënt en zo goed mogelijk te voorzien van goede ondersteuning en een goed advies. Het voordeel hiervan is dat de accountant de ondernemer goed kent. Ondernemers helpen op deze manier elkaar. Via ondernemersnetwerken kunnen met name ZZP-ers elkaar ondersteunen en samen nieuwe mogelijkheden ontdekken. De gemeente Groningen heeft hiervoor het Perron ZZP opgericht in samenwerking met het bureau IkOnderneem't.

6. Adviesteam ondernemers intern en extern

Om te zorgen dat ondernemers goed gehoor krijgen is het wenselijk ook binnen de gemeente een heel duidelijk loket voor ondernemers in te richten. Een doorverwijzing vanuit de KvK of het Ondernemersplein moet op de juiste plaats binnen de gemeente terecht komen. Daarvoor is inmiddels een apart emailadres ingesteld: ondernemersloket@hethogeland.nl. Het is belangrijk hiervoor een vast team beschikbaar te hebben vanuit E&A, sociaal domein en Werkplein, die deze ondernemers goed kunnen adviseren en ondersteunen. Het team bestaat uit een aantal adviseurs en een ondersteunend secretariaat, die de registratie van alle binnenkomende vragen verzorgt en het bestand met alle vragen beheert en up-to-date houdt. De verwachting is dat er de komende maanden veel vragen gaan binnenkomen en hiervoor willen we een extra bedrijfsadviseur tijdelijk gaan inhuren via de Economic Board Groningen.

Belangrijk voor het adviesteam is dat er een zekere ervaring is met bedrijfsadvisering, want het is belangrijk de problematiek binnen het bedrijf goed te kunnen doorgronden en daarnaast ook door te vragen op alle effecten die het op zijn bedrijf, op de ondernemer zelf en de gezinssituatie heeft. Het is belangrijk dat de leden van het adviesteam in de breedte kennis hebben van de verschillende regelingen om op deze manier de ondernemer goed op weg te kunnen helpen. Ook als stoppen van het bedrijf in beeld komt is het belangrijk kennis te hebben van de regionale arbeidsmarkt om de kansen van de ondernemer hierop te kunnen inschatten. Bij advisering is het heel belangrijk om de ondernemer zelf zijn keuzes te laten maken welke kant hij/zij op wil en niet op zijn stoel te gaan zitten en hem of haar achterover te laten hangen. In de oriëntatiefase is het belangrijk hiervoor ook de informatie op het Ondernemersplein en van de KvK in te zetten. Van de ondernemer mag verwacht worden dat hij of zij hiertoe actie onderneemt. Afhankelijk van het aantal vragen wat zal binnenkomen en de pro-actieve acties waartoe besloten zal worden is een adviesteam van 6 tot 8 collega's voor een aantal dagdelen per week beschikbaar hiervoor gewenst aangevuld met de externe EBG adviseur. Er zal een projectleider uit dit team worden aangewezen, die hiervoor minimaal 4 dagdelen per week zal worden vrijgemaakt.

Door het ministerie van Sociale Zaken is aangekondigd dat er als gevolg van de coronacrisis op de arbeidsmarkt regionale mobiliteitsteams worden geformeerd met medewerkers vanuit UWV en Werkpleinen.

Een bedrijfsadviseur van het Werkplein maakt tevens deel uit van het regionale mobiliteitsteam en houdt zich met name met route 3 en een deel van route 2 bezig.

In verband met de interne afstemming is het gewenst om opnieuw net als in 2020 een intern overlegteam corona in te stellen waar de vragen van de ondernemers besproken kunnen worden. Dit team heeft in het voorjaar van 2020 ook gefunctioneerd onder coördinatie van de teamcoach van Financiën. Ook het ondersteunend secretariaat maakt deel uit van het team en zorgt voor agenda en verslag. Hierin hebben in ieder geval zitting E&A, Werkplein, sociaal domein, financiën/belastingen en communicatie.

7. Analyse problematiek en maatwerk

De bedrijfsadviseur brengt samen met de ondernemer de problematiek in de breedte en de diepte in beeld en schetst samen met de ondernemer een aantal mogelijke oplossingsrichtingen. Deze worden voorgelegd aan de ondernemer en deze bepaalt welke acties wel of niet in gang worden gezet.

Start: De oriëntatiefase. Na aanmelding bij het ondernemersloket brengt de bedrijfsadviseur in kaart welke problematiek er speelt. Hiervoor kunnen verschillende instrumenten ingezet worden na het startinterview met de bedrijfsadviseur. Een mogelijke optie is een analyse maken bij de Kamer van Koophandel met behulp van de beschikbare diagnose-instrumenten (zie kvk.nl/corona met tel.nr. 0800 – 2117). Na afronding vervolgspraak maken met de bedrijfsadviseur van de gemeente.

Route 1 . Versterken van de eigen onderneming:

Stap 1. Is het bedrijf na corona levensvatbaar?

- Indien ja: Wat moet er gebeuren om het bedrijf deze periode door te laten komen? Zijn er samenwerkings- of overnamepartners in beeld? Voor oplossing van financiële problemen doorschakelen naar route 2.
- Indien twijfelachtig: Een meer diepgaande analyse kan gemaakt worden door de externe adviseurs van Ondernemershuis, een expert accountant uit de gemeente of aanmelding bij groepstraining Vuurkracht. Hiervoor is budget voor externe advisering vanuit de gemeente gewenst. Ondernemershuis kent de 8 gratis advies uren als basis.
- Indien niet: welke wegen staan open? Kan het bedrijf zonder problemen gestopt worden? Is een (tijdelijke) switch naar een baan in loondienst een optie?

Route 2. Zoeken van een oplossing voor (financiële) problemen.

Stap 2. Regelingencheck: Worden de bestaande regelingen voldoende gebruikt? Kent de ondernemer de nieuwe regelingen en kan hij daar mee aan de slag? Check via KvK\corona of Ondernemersplein.nl. De eigen accountant of boekhouder kan hierbij ook behulpzaam zijn.

Stap 3. Extra krediet: Is er behoefte aan overbruggingskrediet? Kijken naar alle regelingen (zie overzicht in bijlage 1) zien we 6 regelingen opgenoemd bij corona-krediet en garanties. Qredits is daarvan een bekend voorbeeld, waarbij de kredietaanvraag onderbouwt moet zijn met een degelijk bedrijfsplan en begroting. De genoemde regelingen gaan vooral uit van gezonde ondernemingen anders wordt er geen krediet versterkt en de rentepercentages zijn relatief hoog (anders geldt het als staatsteun).

De BBZ kent ook een kredietvoorziening. Het Besluit bijstandverlening zelfstandigen (Bbz) is een gemeentelijke kredietregeling voor zelfstandige ondernemers met financiële problemen. (zie bijl.2) MKB-Nederland heeft onlangs gepleit voor een coronafonds met zeer laagrentende leningen en lange aflossingstermijnen vergelijkbaar met studieleningen. Op zich is dat een goed idee wat nader onderzocht kan worden of hier in onze gemeente behoefte aan is en of er mogelijkheden voor zijn.

Stap 4. Is schuldsanering of schuldhulpverlening noodzakelijk?

- Is faillissement dichtbij en kan de per 1 januari 2021 nieuwe WHOA (Wet Homologatie Onderhands Akkoord) van toepassing zijn? Externe adviseurs zoals genoemd kunnen aangevuld worden met advocaat of curator gespecialiseerd in de nieuwe WHOA. Een faillissement of WHOA traject is een op zichzelf staand traject wat via de rechtbank verloopt en hiervoor kan geen beroep voor een financiële bijdrage op de gemeente gedaan worden. De WHOA routekaart om faillissement te voorkomen staat vermeld op de site van de Kamer van Koophandel.
- Is schuldhulpverlening onontkoombaar? In het concept Beleidsplan 2021 – 2024 staat uitgebreid de aanpak van schuldhulpverlening beschreven en daarin wordt in een aparte paragraaf voor ondernemers aangegeven hoe dit proces verloopt. Zie hiervoor bijlage 4. Binnen onze regio werken een aantal adviesbureaus gespecialiseerd in de schuldhulpverlening.

Stap 5. Check gezinsinkomen: Is er ook een probleem bij het gezinsinkomen?

- Indien ja: kijken naar de mogelijkheden van de Bbz of de nieuwe regeling Tijdelijke Ondersteuning Noodzakelijke Kosten (TONK) voor huishoudens in financiële nood. Het gaat om een vergoeding voor daadwerkelijke noodzakelijke woonlasten. De TONK wordt een tijdelijke ondersteuningsregeling op basis van het bestaande instrument van de bijzondere bijstand. Gemeenten verstrekken die als het door bijzondere omstandigheden voor iemand niet meer mogelijk is om de noodzakelijke woonlasten te betalen. Zie voor een verdere toelichting bijlagen 2 (Bbz) en bijlage 3 (TONK).

Stap 6. Gezondheidscheck: Is de ondernemer fysiek en psychisch in staat om deze periode met zijn bedrijf te overbruggen?

- Indien nee: Bij fysieke klachten doorverwijzen naar huisarts of fysiotherapeut. Bij psychische klachten kan doorverwezen worden naar de GGD of een gespecialiseerd bureau voor begeleiding psychische klachten op het terrein van Arbeid en Gezondheid. De psychologen zijn bij voorkeur Big geregistreerd voor Arbeid en Gezondheid. In veel gevallen kan dan gebruik gemaakt worden van de eigen ziektekostenverzekering. Indien dit niet het geval is kan hiervoor een beroep op de gemeente gedaan worden via het budget van de arbeidsmarktregio.

Route 3. Kiezen voor een baan of bijbaan in loondienst.

Stap 7. Loopbaancheck en versterking arbeidsmarktpositie: Door middel van loopbaanonderzoek en -coaching kunnen de alternatieven op de arbeidsmarkt hiervoor onderzocht worden. Op de manier krijgt de ex-ondernemer meer zicht op de mogelijkheden die er voor hem of haar zijn op de huidige arbeidsmarkt. Mensen kunnen zich daardoor beter voorbereiden op een mogelijke overstap naar ander werk. Door de coronacrisis verandert de economie namelijk fors.

Deze expertise zit bij gekwalificeerde loopbaanadviseurs. Vanuit het mobiliteitsteam van de arbeidsmarktregio kan hiervoor een traject in gang worden gezet. Dat kan verschillende uitkomsten hebben:

- De ondernemer heeft voldoende kwalificaties voor het vinden van betaald werk binnen de noordelijke arbeidsmarkt. Hij krijgt hiervoor ondersteuning vanuit het mobiliteitsteam. Zijn

er ook werknemers bij het bedrijf werkzaam? Ook deze kunnen een beroep doen op het mobiliteitsteam.

- De ondernemer kan beter aanvullende scholing doen om zijn arbeidsmarktpositie te versterken. Hiervoor is budget vanuit de arbeidsmarktregio beschikbaar. Aanvraag via mobiliteitsteam.

8. Specifieke doelgroepen in Het Hogeland

Bij de start van de corona problematiek is door team E&A een inschatting gemaakt van het potentieel aan zzp-ers wat getroffen kon worden door de coronacrisis. Die komen uit www.kvkregiodata.nl dashboard per gemeente (cijfers 2019). Wij hebben in totaal 56 zzp-ers per 1000 inwoners = $56 \times 47,8 = 2676$ zzp-ers. We hebben bij de start van corona de volgende sectoren als problematische sectoren aangemerkt: zakelijke dienstverlening, retail/detailhandel, cultuur sport en recreatie, persoonlijke dienstverlening, ICT en media, horeca. In totaal gaat het om 1558 zzp-ondernemers, die werkzaam zijn in de risicosectoren.

Uit de totale groep ondernemers hebben in 2020 728 ondernemers een aanvraag bij de gemeente ingediend voor de Tozo 1 en/of 2 regeling. Daar zitten overigens naast zzp-ers ook ondernemers bij met personeel in loondienst.

Inmiddels is duidelijk in welke branches de Tozo 1 & 2 ontvangers aan de slag zijn. Dat is namelijk bij de lopende heronderzoeken geregistreerd. Van de 728 ondernemers hebben tot nu toe 677 een heronderzoek gehad. Daaruit komt onderstaand beeld naar voren:

Branche	Aantal	Percentage
Handel & dienstverlening	211	31,17%
Overig	102	15,07%
Horeca, toerisme & recreatie	92	13,59%
Techniek, productie & bouw	81	11,96%
Onderwijs, cultuur & wetenschap	67	9,90%
Zorg en welzijn	54	7,98%
Landbouw, natuur & visserij	26	3,84%
Media & communicatie	22	3,25%
ICT	13	1,92%
Transport en logistiek	9	1,33%
Totaal	677	

Handel, dienstverlening, toerisme & recreatie en de cultuursector zijn inderdaad goed vertegenwoordigd. We kunnen er in hoofdlijnen vanuit gaan dat een deel van de groep Tozo-aanvragers de belangrijkste doelgroep zijn van onze nieuwe aanpak. Deze groep kan nog aangevuld worden met ondernemers die in 2020 nog niet voor de regelingen in aanmerking kwamen, zoals starters.

Hoe krijgen we de ondernemers binnen deze doelgroepen nu beter in beeld?

- Actieve mediacampagne
- Eigen aanmelding bij de gemeente met de vraag om ondersteuning via het ondernemersloket@hethogeland.nl
- Tozo aanmeldingen. Deze kunnen per brief op onze nieuwe aanpak geattendeerd worden.
- Aanvragen voor uitstel belastingen en BBZ

- Vroegsignalering bij te late betaling gemeentelijke belastingen (let op privacy component) en contact met banken en verzekeraars bij opbouwen achterstanden. Accountants, banken en verzekeraars attenderen op doorverwijzing naar de gemeente.

9. Aanvullende maatregelen ondernemers Het Hogeland

Naast het palet aan landelijke en regionale regelingen is het wenselijk om voor specifieke ondernemers die helemaal tussen wal en schip dreigen te vallen toch aanvullend ook vanuit de gemeente financieel iets extra's te doen.

Welke gemeentelijke financiële regelingen hebben we op dit moment:

- Bezwaar tegen belasting gemeente
- Kwijtschelding deel van heffingen en belastingen via aanvraag Noordelijk Belastingkantoor
- Betalingsregeling, bijvoorbeeld betalen in termijnen of uitstel van betaling.

Voor verder aanvullend budget kan dus een beroep kunnen worden gedaan op het FEV, die afloopt op 1 juli 2021 en waar sprake is van onderbenutting. Met de leden van het Ondernemersplatform is er al de afspraak dat er een verschuiving richting het budget voor de coronaproblematiek mogelijk is. De onderbenutting van **het FEV ligt bij een bedrag van € 190.000,-** wat hiervoor vrijgemaakt kan worden. In de volgende paragraaf geven we een overzicht waarvoor we dit budget willen gaan inzetten.

Uit de decembercirculaire 2020 van het ministerie is duidelijk geworden dat de gemeenten nog een behoorlijk bedrag voor re-integratie, schuldhulpverlening en armoedebestrijding ontvangen. In de volgende paragraaf geven we hiervan een overzicht. Deze gelden zijn bedoeld voor alle doelgroepen die de negatieve gevolgen van de coronacrisis aan den lijve ervaren. Ondernemers zijn niet de enige doelgroep die hieronder vallen. Het gaat ook om mensen die hun baan verloren hebben of anderszins door de coronacrisis in de problemen zijn gekomen. Een deel van het geld kan in ieder geval ingezet worden voor de ondernemers.

Er zal voor ondernemers die financiering of inkomensondersteuning zoeken gebruik worden gemaakt van het scala aan regelingen wat er al is. Het gaat om maatwerk en het optimaal gebruik maken van de bestaande regelingen en hierin ondersteuning bieden vanuit het team en de externe adviseurs. Het huidige instrumentarium vanuit de Bbz in de vorm van een gedeeltelijke bijdrage in de vorm van een subsidie en een deel laagrentende lening met aflossing over een langere periode (10 jaar) kan hiervoor ook ingezet worden.

Verder is er sinds kort de TONK-regeling. Het gaat om een vergoeding voor daadwerkelijke noodzakelijke woonkosten. De TONK gaat met terugwerkende kracht gelden vanaf 1 januari 2021 tot en met 30 juni 2021. De gemeente Het Hogeland zal via het Gemeentefonds voor de uitvoering van de TONK ongeveer een bedrag van € 290.000 beschikbaar krijgen. Dit geld is voor alle doelgroepen bestemd die financieel door corona getroffen zijn en is dus zeker niet alleen voor ondernemers bedoeld.

Naast financiële regelingen kunnen er ook andere maatregelen getroffen worden om de ondernemers in de eigen gemeente tegemoet te komen:

- a. Crediteuren betalingen versnellen. De betaaltermijn is wettelijk voor de gemeente 4 weken. Nog verder versnellen naar 2 of 3 weken zal lastig zijn, maar het halen van minimaal deze termijn is wel een heel goed streven.
- b. Bij inkoop/opdrachtverlening beneden de aanbestedingsgrenzen nadrukkelijk de eigen zzp-ers en andere ondernemers in beeld zien te krijgen en tijdelijk een voorrangspositie geven.

Hiervoor is het wenselijk dat het opstellen van de groslijsten voor de inkoopteams versneld wordt en dat daarin de eigen ondernemers een tijdelijke preferente positie krijgen.

- c. Uitstel of korting op betaling huur gemeentelijk vastgoed waarin ondernemers zitten die getroffen zijn door de lockdown. Hiervoor kan de uitspraak van de rechtbank in de horeca leidend zijn. Tijdens de lockdown maanden geeft de rechter aan dat ook van de eigenaren een kortingsbijdrage van 50% verwacht mag worden. Indien hiervoor één of meerdere aanvragen worden ingediend zal wel per aanvraag hiervoor een budget beschikbaar gesteld moeten gaan worden. Het is op dit moment niet bekend of er dergelijke aanvragen te verwachten zijn.
- d. Indien van toepassing: vooruitbetaling van toegezegde subsidie. Op dit moment is niet bekend of hier ondernemers een liquiditeitsvoordeel mee kunnen behalen.

10. Beschikbare budget

1. Begeleidingscapaciteit coronateam. Het is verstandig om voor de begeleiding van de ondernemers voor een periode van een half jaar extra capaciteit aan te trekken. Hiervoor willen we de samenwerking zoeken met de Economic Board Groningen waar wij nog een inspanningsverplichting open hebben staan voor het jaar 2021/2021. De Economic Board heeft aangegeven dat zij een gekwalificeerde bedrijfsadviseur hiervoor kan leveren.

Voor het ondersteunende secretariaat, die de registratie van alle binnenkomende vragen verzorgd en de vergaderingen van het interne corona team ondersteund worden 200 uren geraamd tot eind 2021.

- a. Kosten externe ondersteunend secretariaat 200 uren x € 50 (dekking FEV) **€ 10.000,-**
- b. Kosten extra bedrijfsadviseur 600 uren x € 100 (dekking FEV): **€ 60.000,-**

2. Begeleidingscapaciteit externe deskundigheid. Voor extra inzet van het Ondernemershuis Noord Groningen is voor de gezamenlijke gemeenten in het aardbevingsgebied € 30.000 beschikbaar gesteld door de Economic Board in de periode tot 1 juli 2021. Omdat we in speciale omstandigheden zitten willen we de inzet van adviseurs voor de coronaproblematiek niet voor rekening van de ondernemer laten komen. Voor het tweede halfjaar van 2021 is het daarom wenselijk hiervoor extra middelen te ramen. Voor het mobiliteitsteam en de andere in te schakelen adviseurs op het gebied van heroriëntatie en scholing is budget beschikbaar vanuit de arbeidsmarktregio.

Aanvullend budget is nodig voor het inhuren van externe adviseurs voor route 1 en 2 , zoals de accountants en andere adviseurs voor bedrijfsadvies en schuldsanering.

- a. Kosten inzet Ondernemershuis 1^e halfjaar (dekking € 0,25 p/inwoner en EBG bijdrage = € 12.000 + ½ x € 30.000 = € 27.000) **€ 27.000,-**
- b. Kosten extra inzet bedrijfsadviseurs en accountants 1^e en 2^e halfjaar (dekking FEV) **€ 60.000,-**

3. Begeleiding inzet re-integratie en schuldhulpverlening .

Uit de decembercirculaire 2020 van het ministerie van BiZa is duidelijk geworden dat Het Hogeland nog een bedrag voor re-integratie, schuldhulpverlening en armoedebestrijding ontvangt. De bedragen van 2020 worden overgeheveld naar 2021. Dit houdt in dat we voor re-integratie voor werkzoekenden een behoorlijk budget hebben. Ruim 4 ton in 2021 en nog 115.000 over 2020. Ook voor schuldenbeleid is in totaal € 92.000 extra beschikbaar. Vanuit andere gemeenten is aangegeven dat je voor dit bedrag ook externe expertise kunt inzetten. De middelen moeten gericht hiervoor ingezet gaan worden. Voor de nieuwe regeling Tijdelijke Ondersteuning Noodzakelijke Kosten heeft de gemeente Het Hogeland € 290.000 beschikbaar.

De onderstaande bedragen zijn bestemd voor alle doelgroepen die getroffen zijn door de coronaproblematiek en zijn dus niet alleen voor de ondernemers. Maar een deel van de ondernemers is onevenredig zwaar getroffen door de coronaproblematiek en daarom is het zeker de bedoeling om deze middelen ook via het ondernemersloket voor hen in te zetten.

Bedragen Participatiebudget alle doelgroepen **decembercircularre 2020 (a t/m d)** en TONK

	2020	2021	Totaal
a. Aanvullend pakket re-integratie	115.835	266.408	382.243
b. Impuls re-integratie	-	142.259	142.259
c. Schuldenbeleid	30.346	62.039	92.385
d. Bijzondere bijstand	10.265	20.986	31.251
e. TONK		290.000	290.000

4. Korting liggelden bruine vloot

In Lauwersoog liggen 5 schepen werkloos van de bruine vloot. Deze ondernemers worden zwaar getroffen, omdat ze geen omzet hebben en tegelijkertijd het dure onderhoud van hun schepen wel uitgevoerd moet worden. Verschillende gemeenten hebben voor deze groep ondernemers een teruggave van de liggelden aangeboden. Voor de jaren 2020 en 2021 gaat het om € 1000,- per schip per jaar. Ook de gemeente Het Hogeland wil deze ondernemers hierin tegemoet komen.

Kosten teruggave liggelden: 2 jaren x 5 schepen x € 1.000 (dekking FEV) **€ 10.000,-**

5. Dekking vanuit FEV.

Vanuit het FEV is € 190.000 beschikbaar voor deze maatregelen. Hiervan is onder 1 t/m 5 voor een bedrag van € 140.000 hiervoor ingezet. (1a, 1b, 2b en 4). Het **resterende bedrag ad € 50.000** houden we aan als reserve voor eventuele aanvullende maatregelen. Er zijn diverse signalen dat een aantal specifieke groepen het heel zwaar hebben, zoals de ondernemers die in 2019 of 2020 zijn gestart met hun bedrijf. Voor deze eventuele aanvullende maatregelen is een positief advies van het Ondernemersplatform en een besluit van het college noodzakelijk.

Belangrijk hier is om nog op te merken dat er voor wijziging van de bestemming van het FEV de **bevoegdheid bij de raad** ligt en er een raadsbesluit hiervoor nodig is.

11. Tussenstand heronderzoeken Tozo 1 en 2

Speciale aandacht zal geschonken moeten worden aan de heronderzoeken voor de Tozo 1 en 2. Wat is er aan de hand?

De uitvoering van het integrale heronderzoek Tozo 1 & 2 (levensonderhoud) is op dit moment in de afrondende fase. Het ziet er naar uit dat in ongeveer in 50% van de dossiers een herstel nodig is vanwege een geconstateerde onjuistheid. In de meeste gevallen gaat het om inkomsten die alsnog geheel of gedeeltelijk verrekend (lees: teruggevorderd) moeten worden. Inkomsten die de ondernemer niet tijdig en uit eigen beweging heeft doorgegeven. Deze terugvorderingen zullen de komende periode dus bij zo'n 375 ondernemers in het Hogeland op de mat vallen. Dat is $375/677 = 55\%$ van de aanvragers van de Tozo, die tot nu toe een heronderzoek hebben gehad.

Dit kan zorgen voor vervelende reacties en boze, verdrietige of teleurgestelde ondernemers. De systematiek van de Tozo pakt ook nog eens nadelig uit; zo zullen er ondernemers zijn die gedurende de Tozo-periode in totaliteit verlies hebben gedraaid, maar wel een terugvordering ontvangen. We hebben al geconstateerd dat, ondanks onze duidelijke communicatie, veel ondernemers nog steeds denken dat de Tozo een gift van de overheid was. Dat was het niet. Het was een aanvulling op eigen inkomsten tot het sociaal minimum. We moeten er rekening mee houden dat deze ontwikkeling ook bij een eerste gesprek een belangrijk onderwerp van gesprek gaat zijn. Mogelijk dat dit dus niet altijd leuke gesprekken zullen zijn. Daarnaast kan het ook zijn dat er signalen door de pers opgepikt gaan worden, die schadelijk kunnen zijn op het moment dat je de ondersteuningsmaatregelen bekend gaat maken. Daar moet dan heel zorgvuldig en goed over gecommuniceerd worden dat terugvordering wel aan de orde is op basis van de landelijke regelgeving. Belangrijk is te realiseren dat de accountants en administratiekantoren binnen de gemeente hiervan op de hoogte zijn en hierin een adviserende rol richting de ondernemer kunnen spelen.

Bijlage 1. overzicht wijzigingen belangrijkste steunmaatregelen en factsheet 25 januari 2021 met overzicht alle steunmaatregelen.

a. TVL

Het kabinet breidt de **Tegemoetkoming Vaste Lasten (TVL)** uit, en meer ondernemingen kunnen aanspraak maken op TVL-steun. De nieuwe subsidiepercentages komen voor het eerste en tweede kwartaal van 2021 uit op 85% subsidie van de vaste lasten gerelateerd aan het omzetverlies, vanaf 30% omzetverlies. De eis van maximaal 250 medewerkers wordt losgelaten. Dat betekent dat ook grotere bedrijven aanspraak kunnen maken op de TVL. Daaraan gekoppeld gaat, vanaf het eerste kwartaal van dit jaar, het maximale subsidiebedrag omhoog van 90.000 euro naar 330.000 euro voor het MKB en 400.000 euro voor het niet-MKB.

Om ook kleine ondernemers zoals kappers en pedicures aanvullend te ondersteunen, gaat het minimale subsidiebedrag omhoog van 750 naar 1500 euro. Dit geldt voor het eerste en tweede kwartaal van 2021.

b. Voorraadvergoeding detailhandel

Het kabinet verlengt en verhoogt de **voorraadvergoeding voor de detailhandel**. Vanwege de verlenging van de lockdown zitten veel winkels bijvoorbeeld met moeilijk verkoopbare wintercollecties. De subsidie zal in het eerste kwartaal van 2021 neerkomen op een opslag van 21% op het vaste lasten percentage in de TVL (voorheen 5,6%), tot maximaal 200.000 euro. Hierover hebben wij begin januari al contact gehad met de brancheorganisatie INRetail n.a.v. signalen vanuit onze ondernemers en ook een mail gestuurd waarin we onze zorgen uitspreken over een te verwachten kaalslag in onze winkelstraten als onze modewinkels het niet gaan redden. De eerste reacties zijn dat men 21 % veel te mager vindt.

c. Starters

Het kabinet voert een **regeling in voor starters** die tussen 1 januari en 30 juni 2020 een bedrijf zijn begonnen. De doelgroep starters voelen tot nu toe helemaal buiten de regeling, omdat ze geen omzet en kosten in het voorgaande jaar konden laten zien. De precieze invulling voor de nieuwe regeling wordt nog vastgesteld. De regeling, die zoveel mogelijk wordt gebaseerd op de TVL, geldt zowel voor het eerste als tweede kwartaal van 2021. De referentieperiode voor deze bedrijven zal het derde kwartaal van 2020 zijn. Starters gestart tussen 1 januari en 15 maart 2020 komen ook voor de reguliere TVL in aanmerking in het eerste kwartaal van 2021. In het tweede kwartaal van 2021 kunnen de starters die gestart zijn tussen 1 januari en 15 maart 2020 alleen van de aparte startersregeling gebruikmaken. Starters kunnen ook gebruikmaken van corona-overbruggingskredieten tot maximaal 35.000 euro. Voor de corona-overbruggingskredieten is in totaal 70 miljoen euro voor beschikbaar.

d. NOW-3 en Tozo-3 en 4

De **NOW-subsidie (Noodmaatregel Overbrugging voor Werkgelegenheid)** waarmee werkgevers hun personeel kunnen doorbetalen, wordt verhoogd. De vergoeding gaat van 80 naar 85 procent van de loonsom. De loonsomvrijstelling blijft tien procent. Vanaf 15 februari kan de NOW worden aangevraagd voor de maanden januari, februari en maart.

Voor de **Tozo (Tijdelijke overbruggingsregeling zelfstandig ondernemers)**, uitgevoerd door de gemeenten, geldt dat ondernemers de Tozo -3 vanaf 1 februari 2021 kunnen aanvragen met terugwerkende kracht vanaf de voorafgaande maand: op 1 februari 2021 kan een ondernemer dus Tozo aanvragen vanaf 1 januari 2021. Op 1 maart 2021 kan de Tozo vanaf 1 februari worden aangevraagd.

Per 1 april gaat de verlengde Tozo-4 in. Het kabinet ziet af van een vermogenstoets. Wel zal ook bij Tozo-4 een aanvraag met terugwerkende kracht gelden. Op 1 mei 2021 kan een ondernemer dus Tozo-4 aanvragen vanaf 1 april. Het is niet mogelijk om vanuit Tozo 4 nog aanvragen te doen voor Tozo 3 (in de maanden januari tot en met maart 2021).

e. Belastingmaatregelen

Het kabinet verlengt de periode dat ondernemers **uitstel van belasting** of een verlenging van het uitstel kunnen aanvragen tot 1 juli 2021. Ondernemers die nog niet eerder uitstel of verlenging hebben aangevraagd, kunnen dit nu alsnog doen. Voor ondernemers die eerder dit jaar al verlenging hadden gekregen, geldt het uitstel nu automatisch tot 1 juli 2021. De datum waarop ondernemers weer gaan terugbetalen schuift ook op, van 1 juli 2021 naar 1 oktober 2021. Zij krijgen 36 maanden de tijd om de belastingschuld terug te betalen.

De Belastingdienst wil daarnaast samen met schuldeisers en schuldhulpverleners - als onderdeel van het Time-out arrangement (TOA) - soepeler gaan kijken naar het gericht kwijtschelden van (belasting)schulden, voor als een terugbetalingsregeling niet voldoende is. Doel is dat dit in het tweede kwartaal van dit jaar gereed is. De Belastingdienst zal in afwachting hiervan al ingediende saneringsverzoeken aanhouden als de ondernemer daarom vraagt. Zie verder de paragraaf over schuldhulpverlening.

Ook verschillende andere belastingmaatregelen worden verlengd tot 1 juli 2021, zoals het btw-nultarief op mondkapjes en het fiscaal mogelijk maken van de betaalpauze voor hypotheekverplichtingen.

f. Overige maatregelen

Er komt een **kredietfaciliteit voor ondernemers** die gebruik willen maken van de **nieuwe Wet homologatie onderhands akkoord (WHOA)**, als onderdeel van het Time Out Arrangement (TOA). De combinatie van krediet en WHOA stelt bedrijven in staat om een doorstart te maken zodra de situatie beter is, zodat er banen behouden blijven.

Middelgrote land- en tuinbouwbedrijven komen niet in aanmerking voor de verhoging van de TVL door Europese bepalingen. Dat vindt het kabinet geen wenselijke situatie dus werkt het aan een alternatieve regeling die wel mogelijk is binnen de staatssteunkaders.

De **afspraken die met decentrale overheden** zijn gemaakt over compensatie van extra uitgaven en derving van inkomsten, worden verlengd naar het **tweede kwartaal van 2021**.

Steun- en herstelpakket voor economie en arbeidsmarkt verruimd en verbreed

Financiële regelingen

Noodmaatregel Overbrugging voor Werkgelegenheid (NOW3)

Vergoeding van deel loonkosten voor bedrijven met ten minste 20% verwacht omzetverlies.

Tijdelijke overbruggings-regeling zelfstandig ondernemers (Tozo)

Inkomensondersteuning voor levensonderhoud en een lening voor bedrijfskapitaal.

Tijdelijke Ondersteuning Noodzakelijke Kosten (TONK)

Voor huishoudens die door de crisis te maken krijgen met terugval in inkomen waardoor zij noodzakelijke kosten van bestaan, zoals woonlasten, niet meer kunnen betalen. Nadere uitwerking volgt in samenwerking met gemeenten (streefdatum 1 maart).

Tegemoetkoming Vaste Lasten (TVL)

- Voor ondernemers die meer dan 30% omzet verliezen en hun vaste lasten niet meer kunnen betalen.
- Voorraadvergoeding gesloten detailhandel.

Voucherkredietfaciliteit

Lening voor reisorganisaties die tijdelijk onvoldoende geld in kas hebben om vouchers van pakketreizen terug te betalen aan de consument.

NL leert door

Kosteloze (online) scholing en ontwikkeladviezen.

Uitstel belastingbetaling

Ondernemers kunnen belastinguitstel of verlenging daarvan aanvragen tot 1 juli 2021. Vanaf 1 oktober 2021 start een ruime betalingsregeling voor maximaal 36 maanden.

Financiële regelingen sportsector

- Tegemoetkoming verhuurders sportaccommodaties (TVS)
- Tegemoetkoming amateursportorganisaties (TASO)
- Specifieke Uithering IJsbanen en Zwembaden (SPUK IJZ)

Coronakrediet en garanties

- Borgstelling MKB-kredieten (BMKB)
- Garantie Ondernemingsfinanciering (GO)
- Klein Krediet Corona (KKC)
- Qredits
- Corona OverbruggingsLening (COL)
- Garantiefonds evenementen

Aanvullende steun bij noodzakelijke aanpassingen

Sociaal pakket

- Intensieve ondersteuning en begeleiding van werk(loosheid) naar nieuw werk en ander inkomen. Specifieke aandacht voor zzp'ers en zelfstandigen.
- Mogelijkheden tot om- en bijscholing.
- Tegengaan van armoede en problematische schulden.
- Voorkomen van jeugdwerkloosheid.

Time-out arrangement (TOA)

- Ondersteuning van ondernemers in zwaar weer.
- Centraal middel is de Wet homologatie onderhands akkoord (WHOA) vanaf 1 januari 2021.
- Doel: akkoord met schuldeisers om een faillissement te voorkomen.

Uitbreiding regelingen

- Startersregeling.
- Regeling grote land- en tuinbouwbedrijven conform TVL.
- Regeling specifieke kosten land- en tuinbouw.

Bijlage 2. Besluit bijstandverlening zelfstandigen (Bbz)

Het Bbz kent ook een kredietvoorziening. Het Besluit bijstandverlening zelfstandigen (Bbz) is een gemeentelijke kredietregeling voor zelfstandige ondernemers met financiële problemen.

In aanmerking voor financiële ondersteuning komen o.a. gevestigde zelfstandigen in tijdelijke financiële problemen, zelfstandigen die hun bedrijf willen beëindigen en oudere zelfstandigen (geboren voor 1 januari 1960) met een niet-levensvatbaar bedrijf. Er zijn 2 soorten van bijstand in het Bbz: een lening of een periodieke uitkering.

Lening:

- De maximale lening is € 205.410,- (starters maximaal € 37.817,-).
- De rente op de Bbz-lening is 8% per jaar en de looptijd is 10 jaar

De gehanteerde rente van 8 % wordt door ondernemers soms als bezwaarlijk gezien. Maar lagere percentages zijn niet toegestaan i.v.m. overtreding van de staatssteunregels.

Voor bedrijfsbeoordeling in het kader van Bbz is vaak expertise van IMK of BT Bedrijfsadvies noodzakelijk.

Uitkering:

Een gevestigde of startende ondernemer kan een periodieke uitkering krijgen voor levensonderhoud op bijstandsniveau wanneer het bedrijf nog niet voldoende winstgevend is.

De gemeente geeft de Bbz-uitkering altijd als voorlopige lening. De hoogte ervan berekent ze achteraf aan de hand van de definitieve jaarcijfers over het afgesloten boekjaar. De gemeente baseert zich hierbij op de geldende PW-normen (Participatiewet). Ligt het bedrijfsresultaat en eventuele andere inkomsten boven de bijstandsnorm? Dan zal de uitkering worden teruggevorderd.

Ligt het onder de bijstandsnorm, dan zet ze de uitkering (gedeeltelijk) om in een bedrag om niet. Een Bbz-uitkering ligt op het niveau van de bijstandsnorm die op de gezinssituatie van toepassing is. Dit bedrag kan de gemeente verhogen met een woonkostentoeslag en een toeslag voor premie arbeidsongeschiktheidsverzekering.

Bijlage 3. Tijdelijke Ondersteuningsregeling Noodzakelijke Kosten (TONK)

Veel mensen hebben het op dit moment financieel moeilijk. Door de coronamaatregelen zijn er banen verdwenen en veel ondernemers kunnen hun werk niet of maar deels uitoefenen. Zij hebben daarom mogelijk moeite om hun woonkosten te betalen. Om hen tijdelijk te helpen is er de TONK.

Wat is de TONK?

De TONK is de Tijdelijke Ondersteuning Noodzakelijke Kosten. De TONK-uitkering is een vorm van bijzondere bijstand (Participatiewet). Het gaat hierbij om een vergoeding voor daadwerkelijke noodzakelijke woonkosten, niet om een inkomensondersteunende regeling. De TONK gaat met terugwerkende kracht gelden vanaf 1 januari 2021 tot en met 30 juni 2021.

Het kabinet stelt hiervoor € 130 miljoen beschikbaar.

De gemeente Het Hogeland zal naar verwachting € 290.000 ontvangen.

Uit deze middelen moeten zowel de uitkeringen worden betaald, als de uitvoeringskosten.

Omdat de middelen worden toegevoegd aan het gemeentefonds, mogen gemeenten zelf beslissen waarvoor ze het willen inzetten. De middelen hoeven niet te worden verantwoord. Wel moet afstemming worden gezocht met de accountant. De uitvoering vindt plaats binnen de bijzondere bijstand. De gemeente heeft hiervoor beleid. Echter, voor het uitvoeren van de TONK wordt geadviseerd om separate beleidsregels vast te laten stellen door het college.

Hierover wordt aan het college nog een apart voorstel voorgelegd.

Voor wie?

De TONK is bedoeld voor huishoudens die als gevolg van het coronavirus te maken hebben met een onvoorzienbare en onvermijdelijke terugval in hun inkomen. En die daardoor noodzakelijke woonkosten niet meer kunnen voldoen. Het gaat dan om de huur of de hypotheek, de kosten van bijvoorbeeld elektriciteit, gas en water, servicekosten en de gemeentelijke belastingen. De TONK is een aanvullende regeling op de bestaande bijzondere bijstand. Indien recht bestaat op een andere financiële regeling of uitkering, zoals een toeslag op de WW-uitkering, dan zal deze eerst moeten worden aangevraagd. Als hiermee er nog te weinig inkomen is om woonkosten te betalen, kan de TONK worden aangevraagd. Ook ondernemers met een Tozo-uitkering kunnen voor de TONK in aanmerking komen. De TONK kan dan een aanvulling zijn.

Woningeigenaren kunnen een betaalpauze voor de hypotheek aanvragen bij de hypotheekverlener. Dit kan tot en met 30 juni 2021.

Hoe lang duurt de TONK-uitkering?

De TONK-uitkering geldt voor de periode van januari 2021 tot en met juni 2021. Korter kan natuurlijk ook, langer niet. Het Rijk adviseert om een einddatum in de regeling op te nemen met de optie tot verlenging.

De TONK kan worden aangevraagd voor de maanden dat aanvulling op het inkomen echt nodig is. De aanvraag kan worden ingediend tot 1 augustus 2021 en dat met terugwerkende kracht tot 1 januari 2021. Omwille van een eenvoudige uitvoering wordt geadviseerd om een betaling ineens te doen over de gehele periode.

Bijlage 4. Schuldhulpverlening ondernemers per 1 januari 2021.

“Vanaf 1 januari geldt de gewijzigde Wet Gemeentelijke Schuldhulpverlening, die ondernemers er expliciet op wijst dat ze ook ondernemers in nood financieel moet steunen. In de Wet gemeentelijke schuldhulpverlening (Wgs) staat dat gemeenten natuurlijke personen moeten ondersteunen bij het vinden van een oplossing voor schulden die ze niet kunnen dragen. Met de recente wijziging van de Wgs is expliciet duidelijk gemaakt dat ondernemers daar ook onder vallen.

Onderzoekers verwachten dat de komende tijd flink meer ondernemers in financiële problemen komen, als gevolg van de coronacrisis. Ondernemers met weinig financiële reserves behoren tot de kwetsbare groepen die door de coronacrisis hard worden geraakt op het terrein van werk, inkomen en participatie.

Ondernemers wijken qua doelgroep af van de doelgroep particulieren. Ze kloppen nog later aan voor hulp, ze weten vaak niet welke mogelijkheden er zijn om hulp te krijgen en gaan zich daarop pas (te) laat oriënteren. Ze blijven tegen beter weten in geloven in betere tijden of schamen zich. De drempel om hulp te zoeken is nog hoger. Ze proberen problemen te verbergen voor klanten en crediteuren uit angst voor nog meer problemen¹⁾. Ondernemers weten ook vaak niet dat de gemeente hen kan helpen.

Ook de schulden van ondernemers zijn anders dan die van particulieren. De gemiddelde schuld is veel hoger en ondernemers hebben gemiddeld meer schuldeisers. Ook zijn schulden van ondernemers vaak complexer door zaken als bijzondere rechten/vorderingen van banken of de belastingdienst, personeel, bedrijfsruimte, leaseconstructies, boekhouding en dergelijke.

De gemeente vindt het belangrijk om ondernemers snel te bereiken en te ondersteunen en zet daar samen met haar ketenpartners op in. Schuldhulpverlening is er voor alle ondernemers en de gemeente biedt hen alle opties van schuldhulpverlening. Dit kan een regeling zijn uit het Besluit bijstandverlening zelfstandigen (Bbz) maar ook schuldhulpverlening via betalingsregelingen, herfinanciering of een schuldbemiddeling.

Schuldhulpverlening aan ondernemers heeft als doel om voorwaarden te scheppen voor arbeidsparticipatie. In het geval van een ondernemer is dit in de eerste plaats de continuering van het eigen bedrijf als zelfstandige bestaansvoorziening. Het kan ook zijn dat een onderneming niet langer levensvatbaar is en de onderneming beëindigd moet worden. In de eerste plaats heeft dit grote impact op ondernemers zelf. Naast het verlies van het bedrijf betekent dit dat deze ondernemers niet meer met hun onderneming in hun inkomen kunnen voorzien. Voor de gemeente betekent dit dat er mogelijk een beroep op een uitkering wordt gedaan. Soms komen er daardoor ook winkel- of bedrijfspanden leeg te staan.

Acties voor ondernemers

- Ondernemers met schulden (vroeg) in beeld brengen;
- Eén centraal duidelijk toegangspunt (loket) kiezen/maken waar ondernemers terecht kunnen;
- Duidelijke externe communicatie over dit toegangspunt en over de hulp van de gemeente; • Verbinding aanbrengen/versterken tussen schuldhulpverlening, Bbz en economische zaken (interne communicatie).

Deze actiepunten worden verder uitgewerkt in een uitvoeringsplan.”

- 1) Toevoeging: uit onderzoek van SchuldenLab.nl is gebleken dat ondernemers in de beginfase de problemen vanuit schaamte ook verborgen houden voor hun familie, partner en gezin.

SchuldenLab.nl is een landelijke organisatie, waarin een groot aantal organisaties samenwerken om de problematische schuldenproblematiek op te lossen. Het gaat om de banken en verzekeraars, de rijksoverheid en ook de VNG neemt hierin deel. Vanuit SchuldenLab is tijdens een recent webinar de oproep aan gemeenten gedaan om nu niet langer te wachten en ondernemers pro-actief te benaderen en een coronaloket voor ondernemers in te richten.